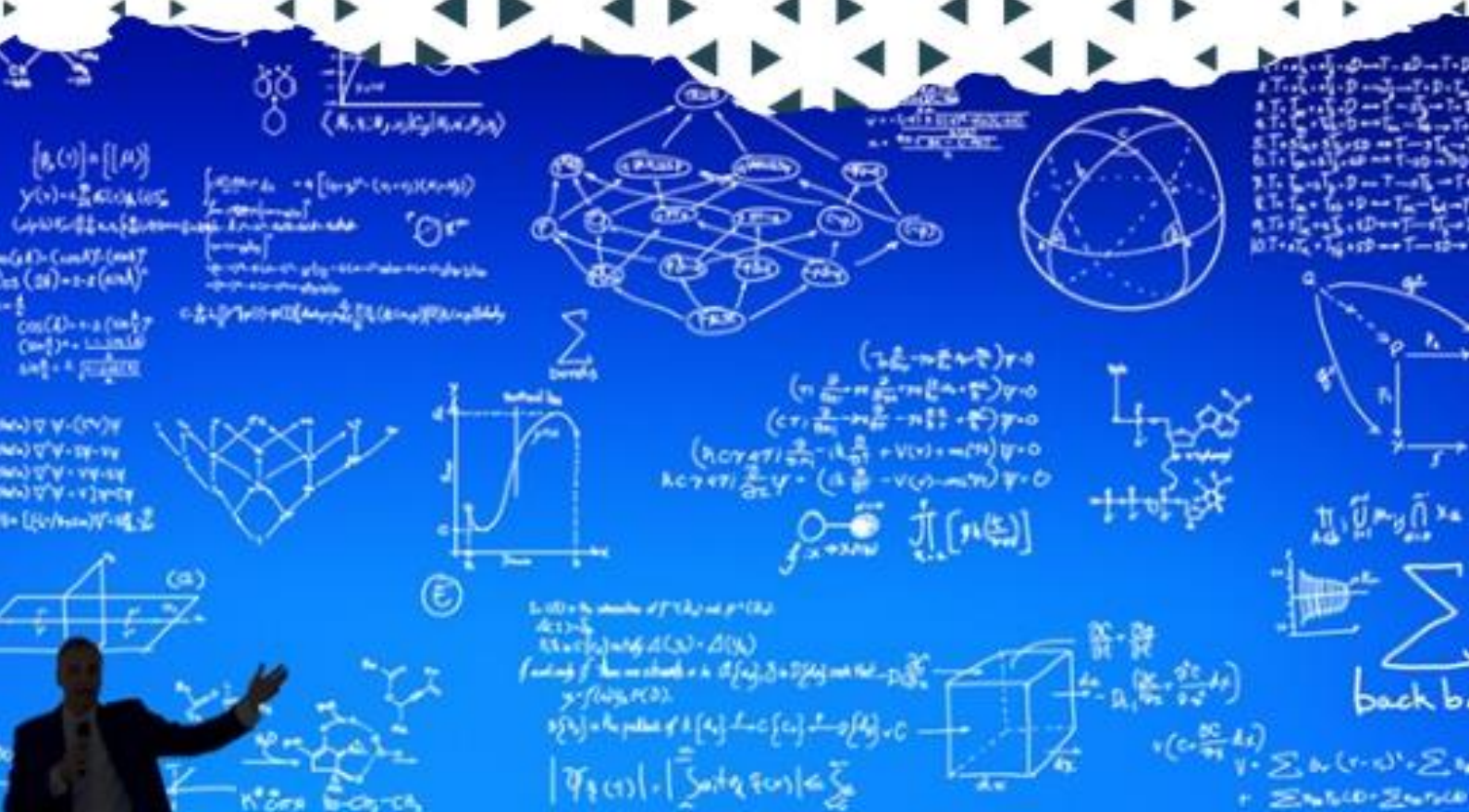

INNOVATIVE WORLD
Ilmiy tadqiqotlar markazi

ZAMONAVIY ILM-FAN VA TA'LIM: MUAMMO VA YECHIMLAR ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA

Google Scholar doi

zenodo

OpenAIRE

+998335668868

<https://innoworld.net>

2025

**«INNOVATIVE WORLD» ILMIY TADQIQOTLARNI QO'LLAB-
QUVVATLASH MARKAZI**

**«ZAMONAVIY ILM-FAN VA TADQIQOTLAR: MUAMMO VA
YECHIMLAR» NOMLI 2025-YIL № 4-SONLI ILMIY, MASOFAVIY,
ONLAYN KONFERENSIYASI**

**ILMIY-ONLAYN KONFERENSIYA TO'PLAMI
СБОРНИК НАУЧНЫХ-ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИЙ
SCIENTIFIC-ONLINE CONFERENCE COLLECTION**

Google Scholar

ResearchGate

zenodo

ADVANCED SCIENCE INDEX

Directory of Research Journals Indexing

www.innoworld.net

O'ZBEKISTON-2025

OLIV TA'LIMDA MIKROBLOGLAR: MA'NAVIY-MA'RIFIY ISHLAR UCHUN EDTECH YONDASHUVI

SAYFITDINOVA MADINA SHAHITBEK QIZI

ADPI STAJYOR -TATQIQOTCHI(PHD)

ANNOTATSIYA : Ushbu maqolada oliy ta'lim muassasalarida ma'naviy-ma'rifiy ishlar samaradorligini oshirishda mikrobloglardan foydalanish imkoniyatlari tahlil qilinadi. Raqamli avlod talabalari hayotida ijtimoiy tarmoqlar, xususan, mikrobloglar (Telegram kanallari, X/Twitter, qisqa postli platformalar) kommunikatsiyaning asosiy vositasiga aylangani, lekin ularning ma'naviy-tarbiyaviy salohiyati ko'p hollarda yetarlicha ishlatilmayotgani ko'rsatib beriladi.

Maqolada mikroblog tushunchasi, uning didaktik funksiyalari, ma'naviy-ma'rifiy ishlar mazmuni bilan uyg'unlashish mexanizmlari yoritiladi. EdTech yondashuvi asosida mikrobloglardan foydalanishning konseptual modeli taklif etiladi: diagnostika bosqichi, maqsadli auditoriyani aniqlash, platformani tanlash, kontent strategiyasi, interaktiv formatlar (savol-javob, aksiyaga chaqiruvchi postlar, refleksiya topshiriqlari) hamda samaradorlikni baholash mezonlari izohlanadi.

Shuningdek, OTMlarda mikrobloglar orqali ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tashkil etishning ijobiy jihatlari (talabalarning faollashuvi, tezkor fikr almashinuvi, media savodxonlikni rivojlantirish, real vaqt rejimidagi muloqot) va salbiy tomonlari (chalg'ituvchi faktorlar, yuzaki munosabat, tarmoqdagi etik muammolar, raqamli tengsizlik) tizimli tahlil qilinadi. Xulosa qismida ushbu cheklovlarni yumshatish bo'yicha amaliy tavsiyalar – normativ-uslubiy yo'riqnomalar ishlab chiqish, raqamli odob-axloq bo'yicha treninglar, moderatorlar jamoasini tayyorlash, raqamli platformalarni ta'lim jarayoni bilan integratsiya qilish zarurligi asoslab beriladi.

Kalit so'zlar: oliy ta'lim, mikroblog, ma'naviy-ma'rifiy ishlar, EdTech, raqamli pedagogika, media savodxonlik, ijtimoiy tarmoqlar.

ABSTRACT: This article explores the potential of microblogs to enhance values-based and educational (ma'naviy-ma'rifiy) activities in higher education institutions. It argues that for today's "digital native" students, social media – especially microblog platforms such as Telegram channels, X/Twitter and other short-post tools – have become a dominant mode of communication, while their pedagogical and value-oriented potential often remains underused.

The paper defines microblogs and analyses their didactic functions, explaining how they can be aligned with the content and aims of values-based educational work. Based on an EdTech approach, the author proposes a conceptual model for using microblogs in higher education: initial diagnostics of students' digital habits, identifying the target audience, selecting appropriate platforms, designing a content strategy, implementing interactive

formats (Q&A posts, calls to action, reflection tasks) and establishing indicators for evaluating effectiveness.

The article further discusses the advantages of using microblogs in university-level values education (increased student engagement, rapid feedback, development of media literacy, real-time communication) alongside major risks and limitations (distractions, superficiality, ethical issues, digital inequality). The conclusion offers practical recommendations for mitigating these risks, including the development of institutional guidelines, digital etiquette training, preparing a team of moderators and integrating microblog activities into the formal educational process.

Key words: higher education, microblog, values-based education, EdTech, digital pedagogy, media literacy, social networks.

АННОТАЦИЯ : В статье рассматриваются возможности использования микроблогов для повышения эффективности духовно-просветительской (ма'навий-ма'рифий) работы в учреждениях высшего образования. Подчеркивается, что для современного «цифрового поколения» студентов социальные сети, в частности микроблоги (Telegram-каналы, X/Twitter и другие платформы с короткими постами), стали основным средством коммуникации, однако их воспитательный и ценностный потенциал часто реализуется не в полной мере.

Даётся определение микроблога и анализируются его дидактические функции, показывается, как они могут быть увязаны с содержанием и целями духовно-просветительской работы. На основе edtech-подхода предлагается концептуальная модель использования микроблогов: этап диагностики цифровых привычек студентов, определение целевой аудитории, выбор платформы, разработка контент-стратегии, внедрение интерактивных форматов (вопрос-ответ, призывы к участию, рефлексивные задания), а также критерии оценки эффективности.

Отдельно рассматриваются преимущества использования микроблогов (активизация студентов, оперативный обмен мнениями, развитие медиаграмотности, коммуникация в режиме реального времени) и основные риски (отвлекающие факторы, поверхностный уровень восприятия ценностей, этические проблемы в сети, цифровое неравенство). В заключении представлены практические рекомендации по минимизации рисков: разработка нормативно-методических регламентов, обучение цифровому этикету, подготовка команды модераторов, интеграция микроблогов в образовательный процесс.

Ключевые слова: высшее образование, микроблог, духовно-просветительская работа, edtech, цифровая педагогика, медиаграмотность, социальные сети.

KIRISH: Bugungi talaba ertalab auditoriyaga kirguniga qadar bir necha bor telefonini tekshiradi: Telegram'dagi guruh chati, fakultet kanali, do'stlarining Instagram stories'lari, X (Twitter) dagi qisqa postlar... Ko'pincha u yerdagi ma'lumotlar talabaning kayfiyatini, qarashlarini, hattoki qarorlarini ham belgilab beradi. Oliy ta'lim muassasasida esa ma'naviy-ma'rifiy ishlar hanuz ko'proq an'anaviy shakllar – ma'ruzalar, davra suhbatlari, uchrashuvlar orqali olib boriladi. Savol tug'iladi: talabalar ko'proq vaqtini internet va mikrobloglarda o'tkazayotgan bir sharoitda, ma'naviy-ma'rifiy ishlar aynan shu muhitdan chetda qolishi qanchalik to'g'ri?

Raqamli texnologiyalar, xususan edtech yechimlar ta'lim mazmunini boyitish, individual ta'lim trayektoriyalarini shakllantirish, talabaning o'zini namoyon qilishi uchun qulay sharoit yaratish imkonini beradi. Mikrobloglar esa qisqa, lekin tez-tez yangilanib turadigan matnlar, rasm va videolar orqali talabalarning fikrini bir necha soniya ichida jalb etishi mumkin. Agar bu "sekundlar" to'g'ri maqsad sari yo'naltirilsa, ular ma'naviy-ma'rifiy tarbiyaning kuchli vositasiga aylanadi.

Boshqa sohalarda olib borilgan tadqiqotlar – masalan, kasbiy kadrlarga oid manbalarni tizimli tasniflash va tahlil qilish asosida yondashuv ishlab chiqilgan ishlar – shuni ko'rsatadiki, har qanday sohani zamonaviylashtirishda manba va vositalarni konseptual guruhlariga ajratish muhim ilmiy natijalarga olib keladi. Xuddi shunday, mikrobloglardan ma'naviy-ma'rifiy ishlar uchun foydalanishda ham nazariy konsepsiya, metodik model va amaliy tavsiyalar bir butun tizim sifatida ishlab chiqilishi zarur.

Ushbu maqolaning maqsadi – oliy ta'limda ma'naviy-ma'rifiy ishlar uchun mikrobloglardan foydalanishning edtech yondashuviga asoslangan konseptual modelini taklif etish, uning ijobiy va salbiy jihatlarini tahlil qilish hamda amaliy tavsiyalar berishdan iborat.

ASOSIY QISM: Mikroblog – bu foydalanuvchilarga qisqa matn, rasm, video va havolalar ko'rinishida tez-tez yangilanib turadigan postlarni joylashtirish, izohlash, baham ko'rish va ulashish imkonini beruvchi raqamli platforma yoki kanal shakli. Telegram kanallari, X (Twitter), qisqa postga asoslangan platformalar, hatto LMS ichidagi "yangiliklar lentlari" ham mikroblog funksiyasini bajarishi mumkin.

Mikrobloglarning didaktik imkoniyatlari quyidagicha umumlashtiriladi:

- Konspektlash va qisqa ifoda – murakkab g'oyalarni qisqa, tushunarli shaklda bayon qilish talabaning ham, o'qituvchining ham asosiy ko'nikmalaridan biriga aylanadi.

- Operativ aloqa – e'lonlar, nasihatlar, motivatsion fikrlar, muhim sanalar haqidagi eslatmalar real vaqt rejimida yetkaziladi.

- Interaktivlik – izohlar, "layklar", mini-so'rovnomalar, emoji orqali tezkor fikr bildirish imkoniyati muloqotni jonlantiradi.

• Refleksiya maydoni – talaba o'qigan kitobi, ko'rgan filmi yoki tinglagan ma'ruzasi haqidagi qisqa mulohazasini mikroblogda qoldirib, o'z-o'zini tahlil qilishni o'rganadi.

• Jamiyat hissi (community) – bir fakultet yoki guruhga tegishli kanal orqali "biz bir jamoamiz" degan tuyg'u mustahkamlanadi.

Ta'lim jarayonida mikrobloglar ko'pincha fan bo'yicha e'lonlar, topshiriqlar uchun ishlatiladi. Biroq ma'naviy-ma'rifiy ishlar kontekstida ular ancha kengroq vazifani bajarishi mumkin: qadriyatlar targ'iboti, milliy va umuminsoniy g'oyalarni kundalik hayot misolida ko'rsatish, talabalarning shaxsiy pozitsiyasini shakllantirish.

Oliy ta'limdagi ma'naviy-ma'rifiy ishlar odatda quyidagi yo'nalishlarni o'z ichiga oladi:

- vatanparvarlik va fuqarolik pozitsiyasi;
- madaniy meros va milliy an'analar;
- huquqiy madaniyat;
- kasbiy axloq va mas'uliyat;
- sog'lom turmush tarzi;
- raqamli muhitda mas'uliyatli xulq, axborot xavfsizligi.

Raqamli avlodning axborot iste'moli va o'qish odatlari o'zgargani sari bu yo'nalishlar ham yangi formatga moslashishi talab etiladi. Talabalar og'ir matnli risolalarni emas, qisqa, vizual va interaktiv kontentni tezroq qabul qiladi. Shu bois ma'naviy-ma'rifiy ishlar:

- multimodal (matn + rasm + video + ovoz);
- interaktiv (savol-javob, munozara, ovoz berish);
- shaxsga yo'naltirilgan (talabaning qiziqishlari va tajribasi bilan bog'langan);
- raqamli gigiyena va media savodxonlik elementlari bilan uyg'unlashgan bo'lishi zarur.

Mikrobloglar aynan shu talablarga mos keladigan platforma sifatida qaralishi mumkin.

Mikrobloglardan foydalanish faqat "kanal ochish" bilan tugamaydi. EdTech yondashuvi ularni maqsad, mazmun, metod, vosita va natija o'rtasidagi tizimli bog'liqlikda ko'rishni talab etadi. Quyida shartli model taklif etiladi.

Birinchi navbatda talabalar raqamli odatlari o'rganiladi:

- qaysi platformalardan ko'proq foydalanadi;
- kuniga taxminan necha marta tarmoqqa kiradi;
- qaysi kontent (motivatsion, ilmiy, hazil, yangilik) ularga ko'proq ta'sir qiladi;

• ma'naviy-ma'rifiy mavzulardagi kontentni qanchalik ko'p iste'mol qiladi.

Buni qisqa onlayn so'rovnoma, fokus-guruh suhbatlari yoki mavjud statistika orqali aniqlash mumkin.

Ma'naviy-ma'rifiy mikrobloglar hamma uchun umumiy bo'lishi mumkin, lekin maqsadli segmentlash samaraliroq:

- 1-kurs talabalari uchun – moslashuv, OTM qadriyatlari, akademik halollik;

- yuqori bosqichlar uchun – kasbiy axloq, bozor munosabatlarida halollik;

- magistrlar uchun – ilmiy etika, plagiatga qarshi kurash, xalqaro madaniyat.

Platforma tanlashda quyidagilar e'tiborga olinadi:

- rasmiy (OTMning Telegram kanali, LMS ichki blogi) va norasmiy (fakultet guruhlar) imkoniyatlar;

- ochiq (hamma ko'ra oladigan) va yopiq (faqat universitet va talabalari uchun) formatlar;

- moderatsiya qulayligi va statistik hisoboti.

Mikroblogdagi postlar tasodifiy emas, reja asosida bo'lishi kerak. Masalan, haftalik ruknlar:

- "Ma'naviyat daqiqasi" – qisqa iqtibos + savol: "Bu fikr siz uchun nimani anglatadi?"

- "Tarixiy sana" – bugungi kunda bo'lib o'tgan muhim voqea haqida 3–4 gap va unga oid savol.

- "Bir kitob – bir fikr" – o'qilishi tavsiya etiladigan kitobdan juda qisqa parcha va talabalardan izohlarda o'z taassurotini yozish so'raladi.

- "Raqamli odob-axloq" – tarmoqdagi etik qoidalar bo'yicha mini-infografika.

- "Talaba hikoyasi" – bir talabaga so'z berilib, uning 200–300 belgidan iborat shaxsiy tajribasi (ko'ngillilik, ilmiy g'oliblik, ijtimoiy loyihadagi ishtiroki) yoritiladi.

Kontent doimo qisqa, lekin savol, fikr bildirishga chorlov bilan yakunlanishi maqsadga muvofiq.

Mikrobloglarning asosiy kuchi – muloqot imkoniyatida.

- Mini-so'rovnomalar: "Sizningcha, akademik halollik buzilishining eng keng tarqalgan shakli qaysi?" kabi savollarga anonim ovoz berish.

- Savol-javob sessiyalari: dekan, ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha dekan o'rinbosari, psixolog bilan onlayn "savol bering" rukni.

- Challengelar: "1 hafta – 1 yaxshi ish", "7 kun – 7 sahifa kitob" kabi qisqa aksiyalar, talabalar fikrini hashtag orqali jamlash.

- Refleksiya topshiriqlari: ma'naviyat soatidan so'ng "bugun sizni eng ko'p o'ylantirgan fikr..." deb boshlanadigan postni izohlarda davom ettirish.

EdTech yondashuvida "kanal bor" degani hali natija degani emas. Samaradorlikni baholash uchun:

- miqdoriy ko'rsatkichlar: obunachilar soni, post qamrovi, izohlar, so'rovnomalarda ishtirok;

• sifat ko'rsatkichlari: talabalarning fikrlaridagi o'zgarishlar, ma'naviy-ma'rifiy tadbirlarda offline ishtirokchilar soni, akademik halollik buzilish holatlarining kamayishi kabi indikatorlar kuzatilishi mumkin.

So'rovnomalar, intervyular, kichik esselar orqali mikrobloglardan keyin talabalarning qadriyatlarga munosabati qanday o'zgargani o'rganiladi.

Mikroblogga fikr yozish, emoji qo'yish, ovoz berish an'anaviy ma'ruza davomida so'zga chiqishdan ancha oson. Tortinchoq yoki introvert talabalar ham raqamli muhitda o'z fikrini erkinroq bildirishi mumkin. Bu ma'naviy-ma'rifiy mavzularda ham "jim auditoriya" muammosini yumshatadi.

Talabalar ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar haqida o'z taassurotlarini darhol izohlarda qoldirishi, taklif va e'tirozlarini yozishi mumkin. Bu OTM rahbariyatiga mashg'ulotlar formatini tezda o'zgartirish, moslashtirish imkonini beradi.

Mikroblogda:

- ishonchli va ishonchsiz manbalarni ajrata bilish;
- clickbait sarlavhalarga tanqidiy yondashish;
- faktcheking asoslarini amalda sinash (masalan, "Bu ma'lumot manbasi qayerda?" degan topshiriqlar)

kabi ko'nikmalarni rivojlantirish mumkin. Bu esa yoshlarning ma'naviy immunitetini mustahkamlaydi.

Microblogda o'qituvchilar, muvaffaqiyatli bitiruvchilar, ijtimoiy faol talabalar o'zining qisqa, samimiy hikoyalari bilan bo'lishsa, ular real, "ko'rinadigan" ro'l model bo'lib xizmat qiladi. Qisqa video, fotosurat, bir nechta jumla orqali bu hikoyalar boshqa talabalarga kuchli motivatsiya beradi.

Mikroblogga kirgan talaba faqat OTM kanalidagi postni emas, balki boshqa ko'plab xabarlarini ham ko'radi. Bu esa ma'naviy-ma'rifiy kontent fonida ko'ngil ochish, memlar, reklama va hokazolarning ham iste'mol qilinishiga sabab bo'ladi. Natijada asosiy maqsad – tarbiya – e'tibordan chetda qolishi mumkin.

Ma'naviy-ma'rifiy mavzularda chuqur mulohaza talab qilinadi. Mikroblog esa qisqa, tezkor formatni talab qiladi. Ko'pincha "layk" bosish yoki qisqa "ha, to'g'ri" degan izoh bilan cheklaniladi. Bu esa talabaning haqiqiy ichki o'zgarishi bo'lmasa ham, tashqi statistik ko'rsatkichlar "faollik bor" degan illuziyani yaratishi mumkin.

Ochiq platformalarda trol, nafratli izohlar, shaxsga tegish, stereotiplarni kuchaytiruvchi kontent paydo bo'lishi ehtimoli bor. Shuningdek, ayrim talabalarning shaxsiy hayotiga oid fotosurat yoki ma'lumotlarni ruxsatsiz ulashish ham etik muammo hisoblanadi.

Ba'zi talabalar doimiy mobil internetga yoki zamonaviy smartfonga ega emas. Agar ma'naviy-ma'rifiy ishlar ortiqcha darajada mikrobloglarga "ko'chib" ketsa, bunday talabalar jarayondan chetda qolish xavfi mavjud.

Mikrobloglardan samarali foydalanish uchun salbiy jihatlarni minimallashtirish zarur.

OTM darajasida:

- rasmiy ma'naviy-ma'rifiy kanallarning maqomi;
- kontent talablari (nafrat, diskriminatsiya, siyosiy targ'ibotdan xoli bo'lish);

- moderatsiya qoidalari;
- talabalarning shaxsiy ma'lumotlarini himoya qilish mexanizmlari aniq yozilgan reglament qabul qilinishi kerak.

Ma'naviy-ma'rifiy soatlarda:

- tarmoqdagi odob-axloq;
- mualliflik huquqi va plagiat;
- feyk yangiliklar va manipulyativ kontentni tanib olish;
- onlayn bahs madaniyati

bo'yicha maxsus modul kiritilishi lozim. Bu ma'naviy-ma'rifiy ishlarning mazmunini ham zamonaviylashtiradi.

Mikroblogni bir kishi emas, kichik jamoa yuritgani ma'qul: ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha mas'ul o'qituvchi, fakultet psixologi, talabalar faollari (volontyorlar). Moderatorlar:

- kontent rejasini tuzadi;
- izohlarni kuzatadi va kerak bo'lsa, yo'naltiradi;
- vaziyatdan kelib chiqib, offline uchrashuvlar tashkillashtiradi.

Mikroblog faqat "virtual namoyish" bo'lib qolmasligi kerak. Har bir online tashabbus:

- kitobxonlik aksiyasi;
- ko'ngillilik kuni;
- sport musobaqasi;
- xayriya tadbiri

offline tarzda real harakat bilan qo'llab-quvvatlanishi zarur. Shunda talaba "layk" bilan emas, amaliy ish bilan ma'naviy qadriyatga hissa qo'shganini his qiladi.

Mikrobloglar ma'naviy-ma'rifiy ishlarning yagona kanali emas, balki ulardan biri bo'lishi lozim. Axborotning muhim qismi fakultet stendlari, auditoriyadagi e'lonlar, umumiy yig'ilishlar orqali ham yetkazilishi kerak. Zarur bo'lsa, internetga kira olmaydigan talabalar uchun alohida choralar (bosma bukletlar, guruh sardorlari orqali og'zaki axborot) ko'zda tutiladi.

XULOSA: Oliy ta'limda mikrobloglardan ma'naviy-ma'rifiy ishlar uchun foydalanish – zamonaviy raqamli muhit talabiga tabiiy javobdir. Mikrobloglar talabalarning real axborot maydoniga bevosita kirib borish, ularga qisqa, aniq va vizual shaklda ma'naviy qadriyatlarni yetkazish, interaktiv muloqotni yo'lga qo'yish imkonini beradi.

Ijobiy jihatlar sifatida:

1. Talabalarning ishtirokini oshirishi, tortinchoq yoshlarni ham muloqotga jalb etishi;

2. Ma'naviy-ma'rifiy kontentni real vaqt rejimida yetkazish, tezkor fikr almashinuvi;

3. Media savodxonlik, raqamli odob-axloq, tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish;

4. OTMning rasmiy ma'naviy-ma'rifiy pozitsiyasini yagona platformada ifoda etish va talabalarga "raqamli jamiyat" hissini berishi ta'kidlanadi.

Salbiy jihatlar esa quyidagilardan iborat:

1. Ijtimoiy tarmoqlar tabiatan chalg'ituvchi muhit bo'lgani sababli ma'naviy-ma'rifiy kontent boshqa oqimlar orasida yo'qolib ketishi ehtimoli;

2. Qisqa format tufayli chuqur mohiyat yuzaki qabul qilinishi va "layk"lar soni bilan haqiqiy tarbiyaviy ta'sirni adashtirish xavfi;

3. Etik muammolar – nafratli izohlar, shaxsiy ma'lumotlarning oshkor qilinishi, stereotip va kamsitishlarga yo'l ochilishi mumkinligi;

4. Raqamli tengsizlik – barcha talabalarning internet va qurilma imkoniyatlari bir xil emasligi.

Shunday bo'lsa-da, edtech yondashuvi asosida mikrobloglar bilan ishlash konseptual modeli to'g'ri qurilsa, salbiy jihatlar sezilarli darajada yumshatilishi mumkin. Buning uchun:

- OTM darajasida mikrobloglar orqali ma'naviy-ma'rifiy ishlar kontsepsiyasi, reglament va etik kodeks ishlab chiqilishi;

- talabalar va o'qituvchilar uchun raqamli odob-axloq, media savodxonlik bo'yicha muntazam treninglar o'tkazilishi;

- moderatorlar jamoasi shakllantirilib, kontent rejalashtirish, izohlarni boshqarish va offline tadbirlar bilan integratsiya qilish tizimi yaratilishi;

- mikrobloglar "yagona kanal" emas, balki an'anaviy shakllar bilan uyg'unlashgan, ko'p kanalli ma'naviy-ma'rifiy ekotizimning bir qismi sifatida ko'rilishi zarur.

Xulosa qilib aytganda, mikrobloglar oliy ta'limdagi ma'naviy-ma'rifiy ishlarning mohiyatini o'zgartirib yubormaydi, lekin ularning forma va formatini sezilarli darajada yangilaydi. Maqsad – talabaning e'tiborini bir necha soniya ushlab turish emas, balki shu soniyalarni mazmunga to'ldirish, raqamli muhitda ham mas'uliyatli, qadriyatli va ongli shaxsni tarbiyalashdir. Shu yo'nalishda ilmiy tadqiqotlar, tajriba-sinov loyihalari, metodik qo'llanmalarni yaratish kelgusida OTMlar ma'naviy-ma'rifiy faoliyatining raqamli transformatsiyasini chuqurlashtirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Lipschultz, J. H. *Social Media Communication: Concepts, Practices, Data, Law and Ethics*. – 4th ed. – London; New York: Routledge, 2024. – 442 p. [Routledge](#)

2. *The Ethics of Emerging Media: Information, Social Norms, and New Media Technology* / eds. B. E. Drushel, K. German. – New York; London: Continuum International Publishing Group, 2011. – 288 p. [Azuay Ethics Program+1](#)

3. Stojanović Prelević, I. Blog Ethics – Ethical Principles and Codes // *Applied Media Studies Journal*. – 2022. – Vol. 3, No. 2. – P. 63–73. – URL: <https://msae.rs/index.php/home/article/view/48>

4. *A Bloggers' Code of Ethics*. CyberJournalist.net / Edizioni ETS. – URL: https://www.edizioniets.com/etichecomunicazione/etica_internet/BLOGGERS_CODE_ETHICS.pdf

